

napisano 17.01.19.

dr hab. prof. nadzw. Jolanta Witek
Akademia Im. Jakuba z Paradyża
w Gorzowie

Recenzja

rozprawy doktorskiej mgr Wioletty Floreczak nt.

**EKONOMICZNO-SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA
KONSUMPCJI KULTURY WYSOKIEJ
W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM
napisanej pod kierunkiem dr hab. prof. US Augustyny Burlity**

I. Uwagi ogólne

Rozprawa doktorska, przygotowana pod opieką Promotora, powinna stanowić oryginalne rozwiązanie problemu naukowego [...] oraz wykazywać ogólną wiedzę teoretyczną Kandydata w danej dyscyplinie naukowej [...], a także umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. (Art. 13 p.1 Ustawy z dn. 14 marca 2003 r. [Dz. U. Nr 65, poz. 595, z późn.zm.]). Ocena pracy doktorskiej mgr Wioletty Floreczak nt. Ekonomiczno-społeczne uwarunkowania konsumpcji kultury wysokiej w województwie zachodniopomorskim dokonana została na podstawie kryteriów pozwalających na stwierdzenie czy przedstawiona rozprawa spełnia powyższe wymogi. Za przesłanki końcowej oceny przyjęto następujące kryteria: sformułowanie problemu badawczego i tematu rozprawy, cele i hipotezy badawcze, metodyka badań, układ treści, ocena merytoryczna i formalna pracy, przydatność pracy dla praktyki i teorii oraz nurtujące recenzentkę pytania.

Rozprawa mgr Wioletty Floreczak jest pracą, która porusza istotne i aktualne zagadnienia związane z problematyką oceny ekonomiczno – społecznych uwarunkowań konsumpcji kultury wysokiej i wpisuje się w ważny nurt badawczy, traktujący kulturę jako czynnik

rozwoju regionalnego. W pracy zwrócono uwagę na grupę zagadnień dotyczących funkcjonowania współczesnej wysokiej kultury, której przedmiotem zainteresowania jest uczestnictwo w wybranych formach kultury wysokiej, takich jak: koncerty, przedstawienia teatralne, operowe, operetkowe, muzea i wystawy itp. Zajęcia te (obok chodzenia do kina i udziału w imprezach sportowych) zaliczane są przez GUS do aktywności czasu wolnego związanych z uczestnictwem w kulturze oraz rozrywce.

Podjęty przez mgr Wiolettę Florczak problem badawczy można uznać za wartościowy również z uwagi na fakt, że przekształcający się system gospodarczy w Polsce spowodował wiele przemian, które objęły również tak ważną sferę życia społecznego, jaką stanowi kultura. Ze względu na rolę jaką przypada kulturze w rozwoju społecznym, należy jej się szczególne zainteresowanie, tym bardziej, że w miarę przemian społeczno – gospodarczych niekorzystne zjawiska nie ominęły również tej sfery. W gospodarce rynkowej kultura, podlegając bezpośredniej grze sił rynkowych, staje się obszarem nie tylko polityki społecznej, ale i ekonomicznej. Jak pokazują badania, i co należałoby bardziej wyeksponować w recenzowanej pracy, inwestycje państwa w kulturę mogą być opłacalne z ekonomicznego punktu widzenia. Dzieje się tak, gdy działalność kulturalna, wywołująca duże zainteresowanie, generuje duże obroty, nie tylko w obrębie rynku sztuki i rozrywki, ale również w branżach wspomagających takich jak gastronomia czy turystyka kulturalna. Syndromy tego zjawiska są już zauważalne w Polsce i w pracy też o tym napomknięto. Praca składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów, zakończenia (w tym w wersji anglojęzycznej), bibliografii, spisu rysunków, tabel, wykresów i zdjęć oraz 2 załączników – wzoru kwestionariusza ankiety oraz aneksu statystycznego. Dysertacja liczy łącznie 259 stron. W bibliografii zawarto 398 pozycji, w tym pozycje zwarte, artykuły, akty normatywne oraz inne pozycje, w tym nieliczne publikacje obcojęzyczne. Brak uporządkowania tej obszernej bibliografii, czynią ją zbyt mało czytelną w odbiorze. Natomiast prawidłowo przygotowany spis rysunków, tabel i zdjęć oraz dwa załączniki są przykładem poprawnego formalnie przygotowania pracy. Generalnie układ formalny pracy jest typowy dla prawidłowo konstruowanych opracowań naukowych. Generalnie uznać można, że wstęp stanowi przejrzyste wprowadzenie w problematykę rozprawy. Układ pracy jest prawidłowy.

II. Ocena merytoryczna pracy

Odnosząc się do treści pracy należy wskazać, że podjęty problem badawczy oraz układ rozważań wyznaczony jest przez jej tytuł związany z problemem naukowym, zaś w treści

zostały w sposób wyczerpujący wyjaśnione wszelkie związki pomiędzy elementami, pojęciami i kategoriami należącymi do zakresu badań. Przyjęty tytuł rozprawy jest poprawny i prawidłowo sformułowany. Zdaniem recenzenta widoczny jest bezpośredni związek tytułu z postawionym problemem badawczym i celem badań. Znajduje on rozwinięcie w układzie pracy i jej zawartości.

Jako cel główny rozprawy i prowadzonych w związku z tym badań, Autorka przyjęła identyfikację ekonomicznych i społecznych czynników kształtujących poziom konsumpcji kultury wysokiej. Problem ten został przedstawiony na przykładzie mieszkańców województwa zachodniopomorskiego. Dla prawidłowej realizacji celu głównego Autorka sformułowała **cele cząstkowe** pracy dotyczące:

- oceny częstotliwości i zakresu konsumpcji kultury wysokiej przez mieszkańców województwa zachodniopomorskiego
- identyfikacji grupy konsumentów, najczęściej uczestniczących w badanych formach kultury oraz rozpoznania ich potrzeb, preferencji, oczekiwań i opinii związanych z konsumpcją kultury wysokiej.
- oceny dostępności ekonomicznej, czasowej i przestrzennej infrastruktury kulturalnej (w odniesieniu do kultury wysokiej) województwa zachodniopomorskiego oraz oceny oferty kulturalnej w oparciu o opinie osób korzystających z analizowanych form kultury.

Zdaniem recenzenta cel pracy został sformułowany prawidłowo. Ta konstatacja dotyczy też hipotezy głównej, która mówi, że „konsumpcja kultury wysokiej uwarunkowana jest przede wszystkim poziomem wykształcenia konsumentów oraz czasową, ekonomiczną i przestrzenną dostępnością infrastruktury kulturalnej”. Hipotezy pomocnicze (cząstkowe) są dążeniem do pogłębienia przesłania hipotezy głównej. Wskazują one na uszczegółowienie zróżnicowanych uwarunkowań wpływających na kształtowanie konsumpcji kultury wysokiej . Wśród nich wymienia się następujące **hipotezy cząstkowe**:

1. Potrzeby kulturalne są relatywnie nisko ulokowane w hierarchii potrzeb konsumentów, co przekłada się na niewielkie uczestnictwo w kulturze, zwłaszcza w kulturze wysokiej.

2. Kultura wysoka postrzegana jest przez konsumentów jako bardziej ambitna i wartościowa, ale jednocześnie trudniejsza w odbiorze niż kultura popularna, co dla części konsumentów może stanowić czynnik zniechęcający do uczestnictwa w kulturze wysokiej.

3. Wśród konsumentów można wyodrębnić segment tych, którzy preferując inne formy spędzania czasu wolnego, w ogóle nie są zainteresowani uczestnictwem w kulturze wysokiej.

4. Częstotliwość uczestnictwa w kulturze wysokiej skorelowana jest z poziomem dochodów, od których zależy możliwość zaspokojenia potrzeb w tym zakresie.

5. Repertuar i cena to najistotniejsze czynniki decydujące o wyborze konkretnej imprezy kulturalnej przez konsumentów kultury wysokiej.

6. Coraz większym problemem, zwłaszcza wśród osób wykształconych i osiągających wysokie dochody, staje się niedobór czasu wolnego, co stanowi jedno z istotnych ograniczeń konsumpcji kultury, w tym także w kultury wysokiej.

7. Oferta i infrastruktura kultury województwa zachodniopomorskiego są niedostateczne z punktu widzenia potrzeb oraz preferencji kulturalnych mieszkańców.

Doktorantka dążąc do osiągnięcia założonego celu badań oraz zweryfikowania hipotezy badawczej sformułowała 10 problemów badawczych w formie pytań, na które szukała odpowiedzi w literaturze przedmiotu, badaniach wtórnych i własnych badaniach, w ten sposób poszerzając i wzbogacając zakres wiedzy w omawianym temacie w odniesieniu do konsumentów kultury wysokiej województwa zachodniopomorskiego.

Pytania te dotyczyły :

- stopnia zaspokojenia i ważności potrzeb uczestnictwa w kulturze, w tym kulturze wysokiej, jako aktywności czasu wolnego
- udziału i zróżnicowania wydatków na kulturę w wydatkach gospodarstw domowych
- częstotliwości uczestnictwa w takich formach kultury, jak: przedstawienia teatralne, operowe i operetkowe, muzea i wystawy oraz koncerty muzyki poważnej, organowej itp.,
- czynników ekonomicznych i społecznych warunkujących wielkość i sposób konsumpcji wymienionych form kultury
- określenia cech ekonomicznych i demograficzno-społecznych konsumentów najczęściej korzystających z wymienionych form kultury,
- określenia potrzeb, preferencji i opinii konsumentów uczestniczących w kulturze wysokiej
- oceny możliwości zwiększenia uczestnictwa w kulturze wysokiej,

- określenia dostępności czasowej, ekonomicznej i przestrzennej infrastruktury kulturalnej ,
- realizacji działań marketingowych przez instytucje kultury wysokiej w celu przyciągnięcia odbiorców,
- konsumenckiej oceny działań lokalnych władz samorządowych w zakresie wspierania kultury.

Chcę podkreślić, że ten regionalny aspekt pracy związany z konsumpcją kultury wysokiej w województwie, może wskazywać na inne ważne, pojawiające się problemy wymagające nie tylko ich zdiagnozowania, ale praktycznego podejścia.

Szczególnie zwraca uwagę fakt, że wejście Polski do Unii Europejskiej zmieniło perspektywę spojrzenia na realizację zadań w wielu dziedzinach życia publicznego, za które odpowiedzialność ponoszą administracja publiczna państwa oraz organizacje samorządowe. W obliczu procesu integracji z UE i postępującej globalizacji współczesna rzeczywistość państwowa kształtowana jest w znacznym stopniu przez regiony i funkcjonujące w nich samorządy terytorialne odpowiadające za realizację polityki prowadzonej w ramach UE. Stąd nowa rola przypisywana samorządom może wpływać na potrzebę stawiania pytań o sposoby pozytywnego kreowania, kształtowania i poprawy wizerunku regionu, a wśród tego- jaki wpływ ma kultura wysoka i polityka kulturalna na rozwój i promocję regionu, zapewnienia równego dostępu do kultury, promocji twórczości i wysokiej jakości dóbr i usług kulturalnych; zróżnicowania oferty kulturalnej. Na część tych problemów Autorka pracy zwróciła uwagę, uwypuklając zmiany stanowiące rezultat procesu transformacji polskiej gospodarki. Wśród nich wymienia.: zniesienie parasola ochronnego, jaki wcześniej państwo rozciągało nad kulturą, zmniejszenie dotacji na kulturę ze środków publicznych i urynkowienie sfery kultury, a w efekcie – przy jednoczesnym wzroście oferty kulturalnej, zmniejszenie ogólnodostępnej infrastruktury kultury oraz wzrost cen dóbr i usług kultury. Wskazuje również na nowe trendy i zjawiska w konsumpcji, takie jak domocentryzacja, wirtualizacja konsumpcji, egalitaryzacja konsumpcji, globalizacja konsumpcji, które wpłynęły na wielkość, strukturę i sposób konsumpcji kultury, w tym kultury wysokiej. Szczęólnego podkreślenia wymaga przypisana przez Autorkę znacząca rola marketingowi kultury. Podejście marketingowe oznacza, że instytucje dostarczające dóbr i usług kulturalnych, zarówno te finansowane ze środków publicznych, jak też organizacje non-profit i działające wg zasad rynkowych, powinny kształtować swoją ofertę podażową zgodnie z potrzebami i preferencjami odbiorców i uwzględniać posiadane przez nich zasoby czasu

wolnego, poziom materialnych warunków bytu, jednostkowy system wartości, presję standardów grupowych, styl życia, wykształcenie, przynależność społeczno zawodową, oraz dostępność ekonomiczną, przestrzenną i czasową instytucji, placówek i urzędzeń zaliczanych do infrastruktury kulturalnej. Uczestnictwo w kulturze może również wynikać z potrzeby doznań intelektualnych, przeżycia wrażeń estetycznych, bądź być motywowane nawiązaniem stosunków towarzyskich, podkreśleniem sukcesu życiowego i prestiżu, bogaceniem się.

Wszystkie te uwarunkowania są o tyle istotne, że wywołują zasadniczą zmianę zachowań gospodarstw domowych związaną z tworzeniem się nowego uwarstwienia ze zróżnicowanymi dochodami i poziomem konsumpcji. A zatem na uwagę zasługuje inny problem: w jakim stopniu i do czyich oczekiwań należy dostosować ofertę kultury wysokiej, gdyż jak zwracają uwagę socjologowie – coraz bardziej zwiększa się dystans między dwoma segmentami społeczeństwa polskiego: tym który ma potrzeby i aspiracje kulturalne i uczestniczy w wysokiej kulturze i tym który ich nie ma. Czy zatem nie należałoby w szerszym zakresie skierować uwagę badawczą na segment konsumentów kultury wysokiej badając ich potrzeby i motywacje kreujące ich zachowania, a z drugiej strony skierować działania edukacyjne w stosunku do oponentów kultury wysokiej. Istotnym problemem oczekującym na rozwiązanie jest nie tyle pokazanie potrzeb kulturowych, ale stworzenie procedur identyfikujących jednostkowe potrzeby w ogólnych aspiracjach społeczeństwa jak i przełożenie kreowania potrzeb ludzi na społeczne motywacje, stające się bodźcem do korzystania z tych usług, co równocześnie może stać się narzędziem sprzyjającym rozwojowi infrastruktury kulturowej. Wydaje się, że tylko poprzez odpowiednie motywowanie można skutecznie kształtować postawy i zachowania ludzi związane z uczestnictwem w kulturze, tworząc przekonanie o racjonalnym wydatkowaniu własnych środków finansowych na kulturę.

III. Konstrukcja i treść pracy

Konstrukcja pracy / przyjmując założenia Autorki / jest poprawna. Kolejne rozdziały następują logicznie po sobie, tworząc zwartą całość. W **rozdziale pierwszym** (ss. 14-62) Autorka odnosi się do kultury jako przedmiotu konsumpcji. Rozdział ten rozpoczyna szeroki przegląd pojęć związanych z kulturą w odniesieniu do różnych dziedzin nauki i jej znaczenia w różnych aspektach życia społeczno- gospodarczego Autorka stara się uporządkować ten szeroki zakres rozważań wskazując na różne typy i dziedziny kultury. Przywołuje w tym rozdziale funkcje kultury wskazując na jej oddziaływanie na rozwój społeczno-ekonomiczny. Traktując kulturę jako sferę zaspokajania potrzeb osobistych

człowieka ustosunkowuje się do istoty potrzeb i szerokiego przeglądu definicji oraz wskazania jakie potrzeby zaspokajają uczestnictwo w kulturze. Mając jako ważny punkt odniesienia, temat pracy, w szczególności sposób charakteryzuje konsumpcję wysoką, nawiązując do związku kultury z konsumpcją i wskazuje na jej rynkowy kontekst. Autorka płynnie przechodzi do **rozdziału drugiego (ss. 63-85)** dotyczącego uwarunkowań konsumpcji kultury. Dokonując ich przeglądu, odnosi się równocześnie do danych EUROSTU pokazujących ich zróżnicowany wpływ w różnych krajach. Wskazuje również na zróżnicowaną skalę oddziaływania czynników ekonomicznych i pozaekonomicznych. Zwraca też uwagę na rangę potrzeby uczestnictwa w kulturze determinowaną poziomem wykształcenia, systemem wartości, przynależnością do klasy społecznej czy też dochodami. Te dwa rozdziały teoretyczne dają asumpt do zastanowienia się w **rozdziale trzecim** (ss. 86-106) nad podstawami źródłowymi i metodologicznymi badań konsumpcji kultury. Autorka w oparciu o literaturę przedmiotu wskazuje zakres informacji jaki powinien być realizowany w odniesieniu do badań konsumpcji kultury, przedstawia opis przebiegu badań jak i źródła informacji na temat konsumpcji kultury. Opracowuje zestawienie przykładów wtórnych źródeł informacji na temat wybranych aspektów konsumpcji kultury i prezentuje metody badania konsumpcji kultury z wykorzystaniem odpowiednich mierników. W ostatnim punkcie tego teoretycznego rozdziału, autorka odnosząc się konsekwentnie do tematu pracy przechodzi do omówienia metodyki badań własnych w szerokim zakresie prezentując, komentując i oceniając równocześnie ich zakres. Zatem ten rozdział przedstawia cel, zakres, proces i metody badania konsumpcji kultury oraz metodykę badań własnych autorki (sposób doboru próby, jej strukturę, narzędzia pomiaru, a także wykorzystane metody analizy statystycznej).

Kolejne dwa rozdziały mają charakter empiryczny. I tak - w **czwartym rozdziale** (ss. 107-134) omówiono najważniejsze zmiany, jakie zaszły na polskim rynku dóbr i usług kultury, scharakteryzowano uczestnictwo Polaków w kulturze oraz wydatki na ten cel z budżetów gospodarstw domowych województwa zachodniopomorskiego, budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego. Scharakteryzowano również poziom, strukturę i dynamikę konsumpcji kultury wysokiej na podstawie mierników wykorzystania infrastruktury kulturalnej w województwie zachodniopomorskim oraz deklarowanej przez respondentów częstotliwości uczestnictwa w różnych formach kultury wysokiej.

W **rozdziale piątym** (ss.135-201) przedstawiono wyniki badań pierwotnych na temat potrzeb, preferencji i postaw konsumentów wobec kultury wysokiej oraz społeczno-

ekonomicznych uwarunkowań jej konsumpcji. Autorka scharakteryzowała tu również działania marketingowe podmiotów kultury i ich rolę w kształtowaniu konsumpcji tej kultury.

Podstawę realizacji celu oraz weryfikacji postawionych hipotez stanowiły przeprowadzone przez autorkę badania wtórne i pierwotne. Pierwsze obejmowały analizę literatury przedmiotu, publikacji statystycznych, prasowych, raportów z badań instytucji naukowo-badawczych oraz publikacji placówek kulturalnych. Na ich podstawie opracowano zagadnienia teoretyczne związane z analizowaną problematyką oraz scharakteryzowano niektóre aspekty konsumpcji kultury, w tym kultury wysokiej, wykorzystując opracowane pytania badawcze,

IV. Uwagi szczegółowe

Wartość naukowa rozprawy doktorskiej pokazuje, że Autorka dąży do celu w swoich badaniach w sposób usystematyzowany. Rozważania mają charakter **teoretyczny, poznawczy i aplikacyjny**. Autorka umiejętnie rozłożyła wysiłki w kreowaniu wszystkich tych wartości, które się przenikają i synergicznie wzmacniają pozytywny odbiór pracy. W wymiarze teoretycznym wartość rozprawy polega na uporządkowaniu i uogólnieniu wiedzy dotyczącej kultury jako przedmiotu konsumpcji oraz jej uwarunkowań oraz podstaw źródłowych i metodologicznych badań. Aspekt teoretyczno- poznawczy przenika się szczególnie w trzecim rozdziale pracy, gdzie Autorka zwraca uwagę nie tylko na teoretyczne rozważania dotyczące prowadzenia badań konsumpcji kultury, ale prezentuje metodologię w własnych badaniach pierwotnych. Badania ankietowe pozwoliły na pozyskanie informacji na temat częstotliwości i uwarunkowań uczestnictwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w wybranych formach kultury wysokiej, a także poznanie ich potrzeb, preferencji oraz opinii na temat oferty kulturalnej województwa zachodniopomorskiego. W badaniach tych wykorzystane zostały skale do pomiaru postaw konsumentów oraz metody analizy statystycznej dla oceny zależności badanych zjawisk. W prowadzonych rozważaniach Autorka w wymiarze poznawczym trochę w zbyt wąskim stopniu konfrontuje szeroko przedstawianą teorię z praktyką. Natomiast na uwagę zasługuje kwestia, czy dla bardziej dogłębnego rozpoznania tematu, nie należałoby równoległe poprowadzić badania uwarunkowań kultury wysokiej w odniesieniu nie tylko do całego przekroju społecznego konsumentów województwa zachodniopomorskiego, ale w odniesieniu do segmentu konsumentów kultury wysokiej. Wielokrotnie w pracy podkreślane jest, że kultura wysoka *to kultura wytwarzana i konsumowana przez elitę*, że ma ona niepowtarzalny charakter, a

korzystanie z niej wymaga od odbiorcy pewnej wiedzy oraz obycia, gdyż jest trudniejsza w odbiorze, niż kultura popularna. Konstatacja ta rodzi przekonanie, że skupianie się na całym przekroju społecznym konsumentów nie daje obrazu konsumpcji wysokiej w jej elitarnym segmencie. Warto by rozpoznać pozytywne oddziaływanie kultury na życie elity konsumentów kultury wysokiej i ich sposób wykorzystania czasu wolnego, który może być punktem odniesienia dla naśladowców ich sposobu spędzania czasu wolnego jak i do dalszych pogłębionych badań ekonomicznych i społecznych uwarunkowań uczestnictwa w kulturze wysokiej tej grupy. Jest to nowe wyzwanie dla prowadzenia badań w tak wysublimowanym zakresie. Warto dodać, że Autorka zauważa ten problem pisząc, że konsumenci coraz rzadziej uczestniczą w kulturze wysokiej, ponieważ jest ona dla nich nudna i niezrozumiała, preferują za to kulturę rozrywkową, stąd potrzeba kształtowania oferty kulturalnej (stosownie do potrzeb i preferencji konsumentów), ale jednocześnie pobudzania potrzeb uczestnictwa w kulturze i kreowania gustów odbiorców kultury. Działania te, jak podkreśla autorka, powinny być poprzedzone badaniami różnych aspektów konsumpcji kultury wysokiej.

W warstwie aplikacyjnej wyniki analiz ze źródeł wtórnych jak i badania własne Autorki stają się istotnym głosem w dyskusji nad uwarunkowaniami konsumpcji kultury wysokiej i możliwościami ich kreowania. Możliwość wykorzystania rozprawy w praktyce podejmowania decyzji rozwojowych przez aktualnych lub też potencjalnych użytkowników wynika z prezentowanego przez Autorkę stopnia konkretyzacji podejmowanych problemów.

V. Konkluzja

Rozważania, prowadzone przez Autorkę, świadczą o rozległej wiedzy i dobrym przygotowaniu teoretycznym do podejmowania badań z zakresu konsumpcji, a w szczególności konsumpcji kultury wysokiej. Lektura pracy potwierdza, że przeprowadzona analiza i badania dostarczają dostatecznych dowodów na poparcie hipotez postawionych w pracy. Doktorantka przedstawiła rozwiązanie naukowe podjętego problemu. Opanowała teorię i praktykę w zakresie niezbędnym do rozwiązywania problemu rozprawy. Wykazała umiejętność samodzielnego prowadzenia badań naukowych i korzystania z literatury przedmiotu. Podjęła rozwiązanie problemu badawczego, który ma znaczenie dla poprawności procesów gospodarczych w kraju.

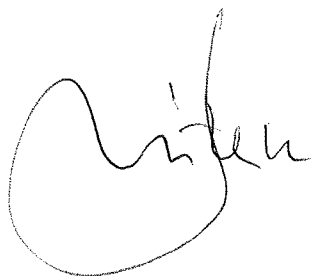
Przedstawione rozważania prezentują dobry poziom merytoryczny i potwierdzają umiejętności Autora do prowadzenia samodzielnej pracy badawczej. Praca napisana jest relatywnie poprawnym językiem (choć zbyt wiele powielonych treści zdań, w różnych

częściach opracowania, sprawia wrażenie pewnych ograniczeń przekazie). Jednakże wnioski są przejrzyste formułowane, również oceny są logicznie i przekonywująco uzasadnione. Tekst rozprawy nie budzi kontrowersji, a jak wynika z uwag recenzenta , jest jednocześnie inspirujący do dalszych przemyśleń., Przedstawione w recenzji uwagi i spostrzeżenia miały na celu doskonalenie „warsztatu” naukowo – badawczego Doktorantki.

Podsumowanie

Oceniając w całości wartość recenzowanej rozprawy chcę podkreślić, iż przekazana mi do zrecenzowania rozprawa doktorska mgr Wioletty Floreczak nt.

„Ekonomiczno-społeczne uwarunkowania konsumpcji kultury wysokiej w województwie zachodniopomorskim ” wypełnia kryteria: formalne, metodyczne, merytoryczne i kwalifikacyjne stawiane rozprawom doktorskim. Jest to oryginalna praca naukowa oparta na własnych i twórczych przemyśleniach Autorki, w której wykazała się umiejętnością postawienia problemu naukowego i jego rozwiązania. Praca spełnia ustawowe wymagania stawiane pracom doktorskim, a zatem stawiam wniosek o przyjęcie recenzowanej pracy mgr Wioletty Floreczak jako rozprawy doktorskiej i dopuszczenie do publicznej obrony.

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Wioletta Floreczak', written in a cursive style.